

Til medlemmer i Utvalg for kultur, Innlandet fylkeskommune

Deres ref.:

Vår ref.: 20-004 HR

Dato: 26. mars. 2020

Det framtidige DKS Innlandet - Muligheten for nasjonal spydspiss?

Creo – forbundet for kunst og kultur med sine over 9000 medlemmer organiserer flesteparten av kunstnerne som arbeider i Den kulturelle skolesekken (DKS). I tillegg har vi medlemmer som er ansatt innenfor DKS-ordningen. Som en betydelig interessent i denne saken tillater vi oss å kommentere den framlagte innstilling til ny organisering av DKS Innlandet.

I fylkesrådmann Tron Bamrud innstilling, er det valgt en forvaltningsmodell, lagt inn i fylkeskommunen som en egen seksjon under avdelingssjef for kultur. Først etter at det framlagte forslaget er vedtatt, skal *det utarbeides en overordnet plan som definerer hvilket ambisjonsnivå og rolle Innlandet fylkeskommune skal ha i formidlingen til barn og unge i DKS*. En plan som skal legges fram for kulturutvalget.

Manglende svar på faglige vurderinger

Creo stiller seg undrende til at den framlagte innstillingen. Det begrunner vi i at den kun er opptatt av det «indre forvaltningsmessige anliggende» i fylkeskommunen, blottet for svar på faglige vurderinger som vi mener ikke kan tas i ettertid. De skulle vært besvart gjennom følgende overordnede *mål for en ny arbeidsform* (s. 3 i innstillingen):

- 1) Styrke den kunstneriske og formidlingsfaglige *kvaliteten* i DKS-produksjonen
- 2) Vektlegge *nyproduksjoner og gode produksjonsmuligheter*
- 3) Bidra til gode opplevelser for elevene
- 4) Styrke samarbeidet med lokale, regionale og nasjonale aktører
- 5) Styrke kompetansen på kunst og formidling til barn og unge på alle nivåer
- 6) Utløse tilskudd fra andre ordninger regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- 7) Skape *lokal forankring*, engasjement og utvikling i kommunene
- 8) Vurdere mulighetene for at DKS Innlandet kan innta *en nasjonal posisjon*

Innlandets største utadrettede turnévirksomhet

Fylkeskommunens politikere skal denne våren vedta organiseringen av fylkets desidert største og mest utadrettede turnévirksomhet. Publikumsgrunnlaget er på ca 170.000 elever, med nærmere 180 turneer som realiseres med mer enn 300 kunstnere og utøvere på veien.

Ambisjonene blant produsentene i begge de tidligere fylkene er videre satsing på nyproduksjon. I tillegg til kontorlokaler, fordrer dette produksjonslokaler til prøver med elever som medutviklere, fagdager for kommunenes DKS-kontakter og skolenes kulturkontakter samt teknisk lager for ut- og innlevering av utstyr til utøverne.

Alt dette har *Turnéorganisasjonen* per i dag på Disen kulturvektstun i Hamar; Tre minutter unna «E6-krysset» til alle retninger i Innlandet. I innstillingen er det foreslått flytting til fylkeshuset på Lillehammer. *Vi spør hvilken turnéfaglig begrunnelse som ligger i det forslaget?*

Regionalt fyrtårn og nasjonal spydspiss

I innstillingen kommer fylkesrådmannen med en bekymring for at en enhet som *fylkeskommunalt foretak* eller et AS kan oppleves som «ensom svane». Til det vil Creo si tvert om! I Telemarkforskning sin konklusjon til utredningen av et nytt *Musikk i Innlandet*, konkluderte de med at *Turnéorganisasjonen sammen med blant annet Teater Innlandet og Litteraturfestivalen allerede i dag framstår som et regionalt fyrtårn*. Creo vil vi hevde at Turnéorganisasjonen er blant landets mest ambibøse og foroverlente DKS-institusjoner. Sammen med tidligere Opplands dyktige turné- og produsentkompetanse, har Innlandet allerede i dag en kompetansebank å bygge på. Men det fordrer gode kontor- og produksjonsfasiliteter; sentralt plassert relatert til turnévirkomheten.

Prinsippet om armlengdes avstand – unntatt barn og unge?

I prosessen rundt etableringen av Musikk i Innlandet, har den frie kunsten og prinsippet om armlengdes avstand vært udiskutabel. Det finnes ikke grader av den, slik prinsippet blir framstilt i innstillingen. I tidligere Hedmark fylkeskommune har fylkespolitikkerne praktisert det samme prinsippet - uansett alder på målgruppen. *Vi spør hva som er begrunnelsen for nå å legge et annet syn til grunn?*

Prinsippet om armlengdes avstand handler om avstand mellom forvaltning knyttet til politikk og den frie kunsten. DKS er en ordning som berører begge deler. Med Turnéorganisasjonen som regional operativ og autonom enhet og tidligere Hedmark fylkeskommune som forvalter inn mot politisk behandling og kommunene, har dette vært løst på en ryddig måte.

Men hva tenker DKS-kommunene i Innlandet når fylkeskommunen selv gjør beslutninger på fordelingen av spillemidler mellom kommunene på den ene siden, og det regionale tilbudet som fylkeskommunen fordeler til seg selv? Dette er etter vårt syn uryddig, og bryter med prinsippet om armlengdes avstand. Et annet problemområde er kulturpolitiske beslutninger og strategier som hefter ved kunstnerisk virksomhet. *Hvor fri vil DKS-kunsten være i lys av det?*

Creo har fått innsyn i et brev fra KS bedrift der deres jurister nettopp har sett på DKS-ordningen relatert til de to oppgavene – forvaltning og turnévirkomhet. Slik det fremgår i Selskapslovgivningen, vil det være mulig å opprette et fylkeskommunalt foretak som kan ivareta armlengdeprinsippet.

KS bedrift skriver følgende:

Hvis DKS Innlandet organiseres som fylkeskommunalt foretak etter kommuneloven, kan blant annet følgende mekanismer bygges inn i modellen for å bidra til «armlengdes avstand»:

- 1) En oppgave- og ansvarsfordeling mellom fylkeskommunen/kulturavdelingen og foretaket som bidrar til et skille mellom hhv forvaltning og andre DKS-aktiviteter/oppgaver (se nedenfor)
- 2) Foretaksstyret som ikke utgår av fylkestinget, men er satt sammen ut fra foretakets behov
- 3) Vedtekter som gir handlingsrom for kunstneriske prioriteringer og der kun saker av overordnet eller prinsipiell betydning krever behandling av fylkestinget
- 4) Færrest mulig føringer på bruk av overførte midler, heller stille resultatkrav
- 5) Fysisk lokalisering utenfor fylkeskommunens administrasjon

I sin videre vurdering legger de typiske *forvaltningsoppgaver* inn i kulturavdelingen, som

- Eierstrategi for foretaket
- Politisk og administrativ saksbehandling
- Fordeling av fylkeskommunale prosjektmidler etter søknader fra skoler, kommuner og kunstnere som DKS spillemidler
- Vurdering og godkjenning av rapporter fra kommunene
- Faglig oppfølging av DKS-kommunene gjennom kommunemøter og fagdager samarbeid med foretaket

Til det siste punktet, vil det være naturlig å samarbeide med foretaket slik det fram til nå er gjort i tidligere Hedmark.

Mens foretaket – aktivitet har følgende oppgaver

- Forretningsmessige avgjørelser knyttet til drift av foretaket, personalforvaltning mv.
- Planlegge og gjennomføre regional turnévirksomhet på oppdrag for Innlandet fylkeskommune
- Programmering – herunder beslutninger om kunstnerisk innhold/produksjoner
- Turnélegging av tilbudet til den enkelte skole
- Co-produksjoner med enkeltskoler og/eller kommuner

Tuftet på prinsippet om armlengdes avstand mellom fylkeskommunal forvaltning og kunstnerisk aktivitet, oppsummerer de med følgende:

- a) Overordnet forvaltning av DKS og andre barn- og ungerelaterte saker legges til kulturavdelingen i fylkeskommunen
- b) Praktisk organisering av DKS legges til fylkeskommunalt foretak

Creos advokat går god for disse vurderingene, og vi mener dette bør kunne legge et godt grunnlag for DKS-virksomhetene i landet for øvrig. Her har Innlandet fylkeskommune muligheten til å vise vei ved å legge KS bedrift sine vurderinger til grunn for sitt vedtak i denne saken.

Creos oppfordring til fylkespolitikere i Innlandet

Fylkesrådmannens innstilling er beheftet med store mangler. Den bør derfor sendes tilbake. En ny vurdering må gjøres med følgende utgangspunkt:

- Prinsippet om armlengdes avstand legges til grunn i valget mellom et foretak eller AS, etter de samme prinsipper som for Musikk i Innlandet
- En ny innstilling skal inneholde svar på turnéfaglige premisser og ambisjoner som å videreutvikle det beste som allerede er bygget opp i både Oppland og Hedmark

Med vennlig hilsen

Creo – forbundet for kunst og kultur

Hans Ole Rian, forbundsleder

Anders Hovind, nestleder